

Beslisnota voor de Gemeenteraad

Onderwerp: Betaalbaarheid hulp bij het huishouden

Voorgesteld besluit

de Gemeenteraad besluit:

1. In te stemmen met de volgende kostenbeheersings-maatregelen:
  - a. Bij de toegang tot ondersteuning de eigen kracht nadrukkelijker betrekken in het onderzoek door het Sociaal Team
  - b. Het 'Normenkader huishoudelijke ondersteuning' toepassen bij de indicatiestelling en na bekendmaking laten gelden voor nieuwe en bestaande klanten (scenario 1)
  - c. Onderzoek doen naar het inrichten van een was- en strijkservice
  - d. Strikte afbakening Wmo en domein overstijgend werken
2. Vooruitlopende op de definitieve besluitvorming in de gemeenteraad de financiële vertaling van scenario 1 te verwerken in de primaire begroting 2022.
3. In september 2022 de effecten van de maatregelen te evalueren. Daarbij betreft het college de resultaten van het onderzoek naar de inrichting van een was- en strijkservice.
4. Om, afhankelijk van de uitkomsten van de evaluatie, mogelijk lopende indicaties sneller te herindiceren.

Aanleiding

Voor u ligt het memo "Betaalbaarheid Hulp bij het huishouden" met daarin een beschrijving van maatregelen die genomen kunnen worden om grip te krijgen op de ontwikkeling van de uitgaven hulp bij het huishouden. We stellen uw raad voor om in te stemmen met een viertal maatregelen. Strikt formeel is dit een bevoegdheid van het college. We willen draagvlak creëren voor de maatregelen, daarom leggen wij de keuze aan uw raad voor.

Eerdere besluiten

Datum	Korte omschrijving eerder genomen besluit (vermeld zo mogelijk het zaaknummer/documentnummer)

Gewenst resultaat

De uitgaven hulp bij het huishouden voor de toekomst beheersbaar houden zodat deze hulp beschikbaar blijft voor mensen die deze ondersteuning echt nodig hebben en die hier via eigen kracht niet zelf in kunnen voorzien.

Argumenten

1.1 De uitgaven voor Hulp bij het huishouden stegen de afgelopen jaren fors en zonder maatregelen blijven deze uitgaven onverminderd doorstijgen

In 2018 gaven we ongeveer €1,3 miljoen uit aan Hulp bij het huishouden, in 2019 €1,53 miljoen en in 2020 ruim € 1,78 miljoen.

Hiervoor zijn meerdere redenen:

- Inwoners wonen langer zelfstandig thuis.
- Een strengere toegang tot de intramurale zorg.
- Een toename van inwoners met complexe problemen die ondersteuning vanuit de Wmo nodig hebben.
- Vergrijzing: in 2020 is 8 procent van de bevolking in Druten 75 jaar en ouder, in 2030 loopt dit percentage op naar 12,9 %.
- De aanzuigende werking van het abonnementstarief van inwoners met midden- en hogere inkomens. Sinds de invoering van dit tarief in 2019 betalen inwoners maximaal €19 per maand eigen bijdrage, ongeacht de hoogte van het inkomen.
- Tariefverhogingen: de gemeente betaalt een reëel tarief voor de huishoudelijke hulp. Een tarief dat jaarlijks stijgt als gevolg van cao-ontwikkelingen. Ter illustratie: op 1 juni 2020 is het tarief met 3,03% gestegen (mixtarief €27,47) en op 1 januari 2021 met 6,5% (mixtarief 29,26 per uur). In de scenario's gaan we uit van een jaarlijkse stijging van het tarief met 5%. Hierbij komt het tarief in 2025 uit op ruim €35 per uur.

1.2 De voorgestelde beheersingsmaatregelen leiden tot meer grip op de uitgaven hulp bij het huishouden

In het memo "Betaalbaarheid Hulp bij het huishouden" geven wij een opsomming van mogelijke maatregelen om de kosten van hulp bij het huishouden naar de toekomst toe beheersbaar te maken. Wij stellen u voor om in te stemmen met de volgende vier maatregelen:

- ❖ *Bij toegang tot ondersteuning de eigen kracht nadrukkelijker betrekken in het onderzoek door het SWT, mogelijk ook financieel*

Dit is een doorontwikkeling van de huidige uitvoering. Door de eigen kracht een meer prominente plaats in het onderzoek te geven, kan het aantal maatwerkvoorzieningen verminderen. We onderzoeken op welke wijze we bij aanvragen Wmo ook rekening kunnen houden met de financiële draagkracht. We doen een moreel appèl op inwoners die de hulp in het huishouden zelf kunnen regelen en betalen om de eigen verantwoordelijkheid te nemen en de hulp (voortaan) ook zelf te regelen. Bij het zelf regelen van de hulp kan de hulp zelf gekozen worden, is volledige zeggenschap over het tijdstip waarop de hulp komt en de werkzaamheden die de hulp verricht.

- ❖ *Het nieuwe 'Normenkader huishoudelijke ondersteuning' toepassen bij de indicatiestelling*

In het normenkader staan basisactiviteiten voor het schoonmaken van een woning en daaraan zijn normtijden gekoppeld. Gemiddeld komt dit neer op 120,7 minuten per week, afgerond 2 uur per week. Het invoeren van het normenkader huishoudelijke ondersteuning heeft als doel de gemiddelde indicatiehoogte in Druten gefaseerd van 3,1 uur minuten naar 2 uur per week terug te brengen.

Gefaseerd omdat een gemiddelde van 2 uur per week niet realistisch is zolang er in Druten geen was- en strijkservice als algemene voorziening beschikbaar is.

Het normenkader vormt de basis voor de richtlijn indicatiestelling huishoudelijke hulp die we willen gaan hanteren. De concept richtlijn indicatiestelling is samen met de regiogemeenten opgesteld en is ook getoetst door bureau HHM.

- ❖ *Onderzoek naar de inrichting van een was- en strijkservice in Druten*

Op dit moment is er geen was- en strijkservice beschikbaar in Druten als algemene voorziening. Zou er wel een was- en strijkservice zijn, dan kan er bij een noodzaak voor wasverzorging verwezen worden naar deze service. Alleen in uitzonderingssituaties wordt er dan nog een indicatie voor wasverzorging afgegeven.

Openbaar

Zaaknummer: 62330

Het gaat dan bijvoorbeeld om situaties dat de klant de kosten van de was- en strijkservice financieel niet kan dragen en/of de voorziening voor de klant geen adequate compensatie biedt bijvoorbeeld door extra bewassing in verband met overmatige transpiratie of incontinentie.

Onbekend is hoeveel klanten nu een indicatie voor wasverzorging hebben. De inschatting is dat ongeveer 50% van de klanten met een indicatie van 4 uur of meer per week een indicatie voor de wasverzorging heeft. Het gaat daarbij om 96 klanten. Als bij 50% van deze klanten de indicatie verlaagd kan worden door de aanwezigheid van wasverzorging als algemene voorziening, zou dit op jaarbasis kunnen leiden tot een reductie van ongeveer 2500 uur. Dit komt neer op een kostenvermindering van €73.000 per jaar.

Het beschikbaar zijn van een was- en strijkservice kan een belangrijke bijdrage leveren aan het betaalbaar houden van de Hulp bij het huishouden. We gaan in de 2^e helft van 2021 onderzoeken of een dergelijke service in Druten, al dan niet via particulier initiatief, vormgegeven kan worden.

❖ *Strikte afbakening Wmo en domein overstijgend werken*

Door een strikter besliskader toe te passen, komt de Zorgverzekeringswet (Zvw) en de overgang naar de Wet langdurige zorg (Wlz) eerder in beeld. We beschikken sinds 2020 over een tool waardoor de gemeente wekelijks geïnformeerd wordt over afgegeven Wlz-indicaties. Bij een melding vindt nader onderzoek plaats naar continuering van Wmo-maatwerkvoorzieningen.

Na uw instemming werken wij de maatregelen verder uit en worden de maatregelen ingevoerd. De financiële vertaling van de maatregelen nemen wij mee in de begroting voor 2022.

1.3 Het normenkader Huishoudelijke ondersteuning gaat vanaf oktober 2021 gelden voor nieuwe en bestaande klanten

In de memo "Betaalbaarheid Hulp bij het huishouden" zijn verschillende scenario's uitgewerkt voor de invoering van het nieuwe normenkader. Wij stellen voor om scenario 1 toe te passen. Scenario 1 houdt in dat het nieuwe normenkader en de daarop gebaseerde richtlijn indicatiestelling na vaststelling en bekendmaking gaat gelden voor alle nieuwe klanten en voor huidige klanten op het moment dat de indicatie afloopt. Een gefaseerde invoering van het normenkader geeft minder onrust onder klanten. Aan het uitvoeren van versnelde herindicaties zoals beschreven in scenario 2, zijn extra uitvoeringskosten verbonden voor frontoffice en backoffice. In scenario 1 is deze extra investering in uitvoeringskosten niet nodig omdat aangesloten wordt bij het reguliere hercontroleproces.

Zowel in scenario 1 als scenario 2 wordt rekening gehouden met extra inzet voor bezwaarprocedures. Aangenomen wordt dat 5% van de herindicaties leidt tot een bezwaarprocedure. In scenario 1 worden deze extra kosten over meerdere jaren uitgespreid, in scenario 2 over Q4 2021 en Q1 2022.

We hanteren een gewenningsperiode van twee maanden na besluitvorming over de nieuwe indicatie. Hierdoor kunnen klanten en zorgaanbieders zich goed voorbereiden op de veranderingen en hebben klanten de tijd om eventueel zelf aanvullende maatregelen te treffen.

Tegenargumenten en risico's

1.1 Bij de doorrekening van de scenario's is uitgegaan van aannames

Het gaat om aannames met betrekking tot tariefontwikkeling (toename 5%),

ontwikkeling van het aantal klanten (toename 5% per jaar) en uitnutting van indicaties. De daadwerkelijke realisatie hangt van veel factoren af.

In de doorrekeningen is nog geen rekening gehouden met de eventuele positieve effecten van de introductie van een was- en strijkservice.

Ook is geen rekening gehouden met de effecten van een eventuele aanpassing van het abonnementstarief. Conform uw motie bij de bespreking van de Perspectiefnota gaan wij het Rijk proberen te bewegen weer te gaan werken met een inkomens- en vermogensafhankelijke eigen bijdrage, zodat de toegang tot de WMO weer beheersbaar wordt. We monitoren de (financiële) resultaten van de maatregelen en koppelen die aan u terug via de bestaande P & C-cyclus.

1.2 Afwijking van de norm (maximaal 2 uur per week HH) blijft mogelijk als de situatie van de klant hier aanleiding toe geeft

De klant staat centraal. Bij nieuwe aanvragen en herindicaties vindt altijd een individuele beoordeling plaats. Daarbij kijken we naar de persoonlijke kenmerken en situatie van de inwoner. Passend bij wat de Wmo voorschrijft, vinden we het belangrijk dat er sprake blijft van maatwerk.

1.3 De invoering van de maatregelen kan extra bezwaarschriften van inwoners opleveren

In de doorrekening is rekening gehouden met de hieraan verbonden extra kosten.

Financiële gevolgen

In onderstaande tabel staan de budgetten die op dit moment jaarlijks beschikbaar zijn voor hulp bij het huishouden. In de Perspectiefnota is de jaarlijkse tariefstijging structureel doorgezet. De toename van het aantal uren hulp bij het huishouden is alleen voor 2021 meegenomen (€137.405). Dit in afwachting van de uitwerking van de verschillende scenario's.

Beschikbaar budget	2021	2022	2023	2024	2025
Zorg in natura 642013/434127	€ 1.695.548	€ 1.756.588	€ 1.819.825	€ 1.885.339	€ 1.953.211
<i>aanvulling prijseffect structureel</i>	€ 136.420	€ 149.686	€ 143.637	€ 137.027	€ 129.826
<i>aanvulling volume effect 1 jaar</i>	€ 137.405	€ 137.405	€ 137.405	€ 137.405	€ 137.405
PGB HH 642020/434102	€ 85.000	€ 85.000	€ 85.000	€ 85.000	€ 85.000
Beschikbaar budget	€ 2.054.373	€ 2.128.679	€ 2.185.867	€ 2.244.771	€ 2.305.442

In onderstaande tabel staan de financiële effecten van voorgesteld scenario 1. In de memo treft u de doorrekeningen van de andere twee scenario's aan.

Scenario 1	2021	2022	2023	2024	2025
Kosten Hulp bij het huishouden	€ 2.071.760	€ 2.245.845	€ 2.427.716	€ 2.634.915	€ 2.834.101
Kosten uitvoering	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
Kosten backoffice	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
Kosten bezwaar	€ 11.183	€ 11.183	€ 11.183	€ 11.183	€ 11.183
Totale kosten	€ 2.082.943	€ 2.257.028	€ 2.438.898	€ 2.646.097	€ 2.845.284
Beschikbaar budget	€ 2.054.373	€ 2.128.679	€ 2.185.867	€ 2.244.771	€ 2.305.442
Beschikbaar budget minus kosten	€ -28.570	€ -128.349	€ -253.032	€ -401.326	€ -539.842

In het voorkeursscenario is sprake van een overschrijding van het beschikbare budget. De negatieve resultaten zijn met name het gevolg van het structureel meenemen van het volume-effect (jaarlijkse toename van klanten met 5% vanaf 2022).

Openbaar

Zaaknummer: 62330

Over de periode 2021 tot en met 2025 zal in scenario 1 in totaal nog een bedrag van €1.351.118 bijgeraamd dienen te worden. In scenario 2 zou dat €692.040 zijn. In scenario 0 zou het gaan om een extra bedrag van €2.090.162.

Om de uitgaven van Hulp bij het huishouden naar de toekomst toe beheersbaar te houden, dienen de scenario's in combinatie gezien te worden met de andere voorgestelde beheersmaatregelen. In het bijzonder de ontwikkeling van een was- en strijkservice in Druten. Als die beschikbaar komt, zal het gemiddelde aantal geïndiceerde uren hulp bij het huishouden verder kunnen dalen. Deze daling is (nog) niet in de scenario's verwerkt. Vooruitlopende op de definitieve besluitvorming in de gemeenteraad verwerken we de financiële vertaling van scenario 1 in de primaire begroting 2022.

Communicatie

Het effect van de invoering van de maatregelen en met name de invoering van het nieuwe normenkader zal voor de inwoner direct voelbaar zijn omdat de uren hulp bij het huishouden in veel gevallen terug worden gebracht. Dit vraagt om zorgvuldige communicatie met cliënten.

Wij vragen de Adviesraad Sociaal Domein Druten om advies. Dit advies en de reactie daarop van het college worden na ontvangst aan de stukken voor de raad toegevoegd. Onze gecontracteerde aanbieders worden geïnformeerd over ons voornemen om kostenbeheersingsmaatregelen te treffen. Na besluitvorming in uw raad gaan wij in gesprek met de aanbieders over de gevolgen van de maatregelen.

Uitvoering of Vervolgstappen

Na vaststelling van de maatregelen start de implementatie in het vierde kwartaal van 2021.

Geheimhouding:

Niet van toepassing.

Bijlage: Memo "Betaalbaarheid Hulp bij het huishouden"